

Er køliskipanin tótt?

*Fiskiskip í norðurlöndum missa 150 tons av
R-22 kólíevni um árið vegna leka í kóliskipanini*

Størsta útlátið av ozonoyðandi evnum í norðurlondum stavar frá fiskiskipum við R-22 køliskipan.

R-22, sum lekur úr eini køliskipan, fer upp í luftina, har tað umbroytist til chlorinir, sum niðurbróta ozonlagið. Ozonlagið verjir jørðina ímóti UV-geislum frá sólini. UV-geislar kunnu elva til krabbamein og ávirka plantuvøxtur. Umframt at lekar elva til týðandi skaða á umhvørvið, viðføra teir eisini fíggjarligt tap. Við núverandi söluprísnum, missa fiskiskip í norðurlondum R-22 kølievni fyri umleið 35 mió. kr. árliga.

Teknisku reglurnar hjá Skipaæftirlitinum seta krøv til viðlíkahald av køliskipanum umborð á skipum. Reglur um ozonoyðandi evni, sum Umhvørvisstovan umsitur, áseta, at alt útlát av R-22 skal fyriryrgjast. Tað er serstakliga í stórum og eldri R-22 køliskipanum, at trupulleikar kunnu vera við ov stórum lekum. Hesar skipanir krevja tí ofta størri viðlíkahald fyri at tryggja at skipanin er tøtt. Lekin í eini R-22 køliskipan eigur ikki at vera størri enn tað, sum svarar til 20% av fyllingini um árið. Er lekin størri, bendir

tað á vantandi viðlíkahald av køliskipanini. Er lekin størri enn 25% skal Umhvørvisstovan hava eina frágreiðing um orsøkir o.a.

Umframt miss av kølievnum, skaða á umhvørvið og vanda fyri, at køliskipanin gerst óvirkin, kunnu stórir lekar eisini vera vandamiklir fyri persónar, sum er í rúmum, har lekar eru.

Hvat kann gerast?

Á einfaldan hátt og uttan stórvegis arbeiði, ber til at minka munandi um lekar:

- Javnan at kanna eftir við "lekasøkjara" at køliskipanin er tøtt
- Skráseta nýtslu av kølievni í loggbók, smb. galdandi reglum, og at meta um nýtsluna
- Uppseta ávaringarskipan "lekasøkjara" til kølievni í maskinrúmi, last og øðrum rúmum har køliskipan er
- Javnan at kanna fyllingina av kølievni í receiveara ella pumpuseparatori

Útreiðslurnar av øktum innsatsi fyri at minka um lekar er umleið 10.000 kr. fyrsta árið og síðani umleið 5.000 kr. um árið [1]. Øktu útreiðslurnar eru ofta væl lægri enn kostnaðurin fyri keyp av nýggjum kølievni.

Kannið lekarnar

Við at gera upp, hvussu nógv R-22 er fyllt á eina køliskipan, t.d. seinastu trý árin, og út frá hesum rokna árliku miðalnýtsluna, ber til at gera upp, hvussu nógv ein køliskipan lekur. Árliga miðalnýtslan eigur ikki at vera meira enn 20% av samlaðu fyllingini av kølievnum í skipanini.

Er miðalnýtslan størri enn 20% um árið, eiga útsettir partar av køliskipanini alt fyri eitt at vera gjøgnumgingnir, serliga samankomingar, slangur, pakningar og pakkdósir. Eisini eigur ávaringarskipan – lekasøkjari - til kølievni at setast upp og betri mannagongdir fyri viðlíkahaldi setast í

verk. Upplýsing og nærri kunning um fleiri móguleikar fáast við at venda sær til virki, sum arbeiða við køliskipanum.

Tættar skipanir er vegurin fram

Prísurin fyri endurvunnið R-22 kølievni hækkar, so hvørt framleiðslan í Europa minkar. Í Føroyum er einans loyvi at brúka endurvirkað R-22. Veitarar vænta, at ikki fer at bera til at útvega endurvirkað R-22 eftir 2015. Men longu tey komandi árin fer at verða torførari at fáa fatur á R-22. Tí vil ein tøtt skipan loysa seg bæði fíggarliga og tøkni, umframt at hon sjálvsagt eisini avmarkar skaðan á ozonlagið. Allir reiðarar, eiga at umhugsa, sum skjótast at skifta yvir til køliskipan, ið brúkar umhvørvisvinarligt kølievni so sum ammoniak ella annað betur hósandi. HFC skipanir verða ikki mettar at vera vegurin fram, tí HFC gassir eisini eru sera umhvørviskaðilig.

Við hesum faldara ynskir Norðurlandaráðið at kunna fiskivinnuna í norðurlondum um teir trupulleikar og møguleikar, sum eru knýttir at R-22 køliskipanum umborð á fiskiskipum.

Skipaeftirlitið veitir upplýsingar um galdandi tekniskar reglur og góðkendar undirveitarar sum kanna, umvæla og góðkenna køliskipanir umborð á skipum. Umhvørvisstovan umsitur kunngerð frá 2010 um ozonoyðandi evni, sum hevur til endamál at steðga nýtsluni og útlátið av ozonoyðandi evnum, og harvið verja ozonlagið.

